

Iskola és társadalom

Érettségiznek a fakultatív osztályok

2. A tantárgyblokkos oktatás gyakorlatát vizsgálva egyéves munka áll mögöttünk a Radnóti gimnáziumban. Röviden összegezve megfigyeléseink lényegét, elmondhatjuk, hogy már a tantárgycsoport megválasztásának a módja is figyelmet érdemel, mert igen gondos előkészítő munka előzi meg. Többek között a reális választás biztosítása érdekében már a második osztályban rendszeressé tettük a pályairányítási munkát, s mind a szülők, mind a tanulók számára készítettünk olyan összeállításokat, amelyek ismertették a felsőfokú oktatási intézményeket, azok felvételi vizsgatárgyait és követelményeit, s egyben vidékünk népgazdasági tervével összhangban levő gyakorlati pályán az elhelyezkedési lehetőségeket. Kellő időt biztosítva a tanulóknak és a szülőknek a döntésre, először az igazgató és az osztályfőnökök beszélték meg az illetékes szaktanárokkal külön-külön egy-egy tanuló képességét, helytállását, pályaalkalmasságát stb. A kialakult véleményről a tanulókat is tájékoztattuk, mintegy segítségnyújtásként a tantárgycsoport megválasztásához.

A tanulók elgondolását azután egyeztetettük a tanári kollektíva véleményével. Ha a tanuló döntése nem egyezett a tanári kollektíva véleményével, akkor került sor a legfontosabb mozzanatra: az osztályokban tanító tanároknak a szülőkkel és a tanulókkal való beszélgetésére. Ezen a beszélgetésen hívtuk fel a szülők figyelmét gyermekük választásának helytelen voltára, s egyben javaslatot tettünk az általunk megfontoltnak ítélt pályára. Ha azonban nem tudtuk a tanuló és a szülő meggyőzni, elfogadtuk a választást. Elvünk ugyanis az volt, hogy a szakértői csoport (blokk) megválasztásához — a gyermek sikeres előrehaladása érdekében — a tantárgyterületnek csak jól megalapozott tanácsot szabad adnia, amely nem lehet kötelező, kényszerítő erejű. A választás továbbra is a tanuló és a szülő joga.

(A szaktanárok értékesnek tartják, hogy a találkozóknak nemcsak pályaválasztó, hanem nevelő jellege is van, mert a tanulót a tényekkel való tárgyilagos szembenézésre, önkritikára készíteti.) Az 1976-77. tanévi szakértői csoport megválasztásának jó előkészítését mutatta, hogy mindössze egy tanuló kért cserét: a társadalomtudományi blokkból átment a gyakorlati blokkba.

A szakértői csoportok megválasztása is nagyon érdekes volt; a pályairányítás hatásaként szinte annyi blokk alakult, ahány felvételi tantárgycsoport van a felsőfokú intézményekben. Akik nem tanulnak tovább, azok a gyakorlati — például műszaki rajz, tudományos-laboráns, ügyintéző, idegenforgalmi — blokkba kérték felvételüket. Szegeden például igen népszerű volt a magyar-történelem-idegen nyelvű, a matematika-fizika és a biológia-fizika-kémia blokk. A gyakorlati blokkba pedig azért jelentkezték szép számmal, mert minden remény megvan arra, hogy az érettségivel együtt szakmai képzést is nyújt. (Hogy egy-egy iskolán belül a kevés számú jelentkező is megtalálja a maga helyét, a laboráns és a gyakorlati blokkban például a Radnóti és a Ságvári gimnázium tanulói közösen vesznek részt.)

Az első tantárgycsoportos oktatású év munkája nem volt zavartalan, sok új helyzettel találkozottunk. Ilyen volt például az osztályok újjászerveződése — a blokkok alakulása miatt. Szerencsére később kiderült, hogy a közösség a kisebb, de céludatosabb munkát végző csoportok révén a vártnál gyorsabban szerveződött újjá. Újszerű problémát jelentett a megfelelő órarend elkészítése, a blokkok részére a helyiségek biztosítása, a nevelésügyi terv anyagi fedezetének a megteremtése, s nem utolsósorban az új szellemű és rendszerű képzés átvétele, gyakorlati alkalmazása. A problémák mellett azonban máris szép számmal jelentkeztek a fakultatív képzés előnyei: Eszedig:

1. tekintettel van az egyetemi-főiskolai továbbtanulási irányokra, lehetőségekre, a felvételi vizsgák követelményeire;

2. összhangot teremt a gimnáziumi szakosítás és a felsőfokú tanulmányi irányok és ágazatok között;

3. kiterjed olyan fontos társadalomtudományi tárgyakra is, mint pl. a magyar nyelv és irodalom vagy a történelem: ezáltal lehetőséget teremt e tárgyakban az elmélyültebb képzésre azok számára is, akik ilyen irányban kívánják tanulmányaikat folytatni;

4. kiküszöböli a nem szakosított, az ún. általános tantervű osztályokba járóknak a szakosított osztályokkal szemben, eleve hátrányos helyzetét;

5. mivel a blokkok révén a tanulók oktatása 10-14 fős csoportokban és nagy óraszámokban, intenzíven történik, ezért a tanulók személyiségének, képességének megismerésére és fejlesztésére, az igen jó tantárgyi színvonal elérésére minden eddiginél nagyobb lehetőség nyílik.

Meggyőződésünk, hogy azok a képzési formák, elemek, amelyekkel most dolgozunk, fokozatosan beépülnek a középiskolai képzés rendszerébe. Még nagyon sok a tennivaló, többek között az érettségire való felkészítés, a tantárgyblokkra épülő felvételi vizsgák, a gyakorlati foglalkozást intenzíven művelő tanulóképzésnek kidolgozása stb. Az első fakultatív osztályok tanulói az idei évben érettségiznek. Reméljük, hogy mind az érettség, mind a felvételi vizsgákon az elvárásnak megfelelően szerepelnek. A közvélemény elfogadta, a tanulók is szeretik a fakultatív rendszerű képzést — s ez kárpótolja a három gimnázium tantestületét az igényes munkával járó fáradságért. S mivel a gimnáziumokban 1979-től már bevezetni szándékoznak a fakultatív oktatást, ezért természetesen, hogy az elkövetkező 1978-79-es tanévben is vannak Miskolc és Szegeden máris szép számmal jelentkeztek a fakultatív képzés előnyei: Eszedig:

Bánfalvi József

Tanító múzeum pályázat 1978-ra

A Tanító múzeum pályázatát jövőre is meghirdeti a Kulturális Minisztérium múzeumi osztálya, az Oktatásügyi Minisztérium és a Szakszervezetek Országos Tanácsa. A hagyományos rendezvénnyel a köznevelést, oktatást, a múzeumok és művelődési intézmények kapcsolatát elősegítő módszereket szeretnék feltárni. A felhívás népművelőknek, pedagógusoknak, múzeológusoknak, könyvtárosoknak, valamint a pedagógiai főiskolák és egyetemek hallgatóinak szól. Ez ideig nem közölt, legfeljebb 30 oldalas művekkel vegyenek részt a pályázaton. A dolgozat témája lehet például az iskolai múzeum jellegű gyűjtemények helye, szerepe az oktató-nevelő munkában, a múzeumok szerepe a köznevelésben.

Pályázhatnak a Tájak — korok — múzeumok című mozgalom résztvevői is, elsősorban pedagógusok. Leírhatják például egy iskolai osztály több évre szóló országjárás tervét. A könyvtárosok bibliográfiákat állíthatnak össze a mozgalom programjához.

A pályázat eredményét az 1978. évi múzeumi és művelődési hónapban hirdetik ki.

Kevés fáradsággal — sok pénz

Némi odafigyeléssel és kevés fáradsággal sokszor több millió forint értékét lehet megakartítani. Ilyen lehetőség kínálkozott az üzletekben maradó cipődobozok hasznosítására is, amire nemrégiben hívta fel a figyelmet a Belkereskedelmi Minisztérium.

Az egyre szélesebb körben elterjedő önkiszolgálás, és a már korábban kialakult gyakorlat következtében a cipődobozok többsége az üzletekben, áruházakban marad, mert az eladott cipőt jobbára tasakokba csomagolva kapják kézhez a vevők. Az üzletekben maradt dobozokat a többi papírhulladékkal együtt átadták a MEB-nek, noha a jó minőségű kartonpapírból készült cipődobozok kis javítás után újra felhasználhatók.

A cipődobozok felújításával a budapesti MEB Soroksári úti telephelyén újszerűen foglalkoznak. Ezért kérte a Belkereskedelmi Minisztérium a cipők forgalmazásában részt vevő valamennyi nagy- és kiskereskedelmi vállalat vezetőjét: intézkedjenek, hogy a boltokban, raktárakban összegyűjthető cipődobozokat az eddigi gyakorlattól eltérően válogassák, és kötegetekben készítsék elő elszállítás-

ra, illetve felújításra. A MEB vállalatok szelektált és köteget formában a dobozokért magasabb felvásárlási árat adnak, s így a kereskedelem vállalatai anyagilag is érdekelték a felújításra alkalmas karton cipődobozok megfelelő kezelésében.

Változatlanul érvényben van az a rendelkezés, hogy ha a vásárló kéri, át kell részére adni a cipő dobozát is.

Bélyegkiállítások

A MABEOSZ dél-magyarországi területi irodájához tartozó bélyeggyűjtő köröknek most zajlanak a taggyűlések, melyeken a vezetőségek beszámolnak az elmúlt közgyűlések óta végzett munkájukról. A közgyűléseken kiosztják a 25 éves tagsággal rendelkezők részére az emléklapokat és az ezzel járó kitüntető jelvényeket.

Az irodához tartozó körök több bélyegkiállítást és bélyegbemutatót rendeztek az idén. Testvérvárosok közötti jubileumi bélyegkiállítás volt Zentán, ahol temesvári, krakkói, zentai, hódmezővásárhelyi és szentesi kiállítók

Ady-megemlékezések országszerte

Magyar küldöttség utazik Romániába és Csehszlovákiába

Ady Endre születésének 100. évfordulója alkalmából ünnepségekkel, tudományos előadásokkal, irodalmi estekkel, zenei műsorokkal adóznak a költő emlékének országszerte.

November 22-én, kedden délelőtt 11 órakor a budapesti Mező Imre úti temetőben Ady Endre sírjánál az Ady-emlékbizottság, a Kulturális Minisztérium, a Hazafias Népfront Országos Tanácsa és más mozgalmi, valamint állami szervek képviselői elhelyezik a kegyelet koszorúit. Délután fél 2-kor a Liszt Ferenc téri Ady-szobornál tartanak koszorúzást. Este az Erkel Színházban az Ady-emlékbizottság és a Kulturális Minisztérium díszelőadás emlékezik meg a költő születésének 100. évfordulójáról.

Külföldön is tartanak ünnepségeket, tudományos előadásokat az évforduló alkalmából. A megemlékezések közül kiemelkednek a romániai és a csehszlovákiai rendezvények. Romániába Boros Sándor kulturális miniszterhelyettes vezetésével magyar küldöttség utazik. November 21-én Bukarestben a Román Írószövetség és Tudományos Akadémia tart Ady-emlékestet. Azt követően — szerdán — Nagyvárad ad otthont az ünnepi megemlékezésnek, november 24-én Erdmindszenten lesz a magyar küldöttség részvételével koszorúzással egybekötött ünnepség. November 28-án Pozsonyban a Szlovák Írók Szövetségének rendezésében tartanak Ady-megemlékezést, amelyre szintén magyar küldöttség utazik.

Tervezik Budapest új városrészeit

A Budapesti Várospépítési Tervező Vállalat programjának megvalósításával 1978-ban csaknem 3,5 milliárd forint értékű beruházással gyarapodik a főváros. A vállalat munkájának középpontjában a lakóépületek, az ehhez szorosan kapcsolódó kommunális létesítmények, a településre épülő munkáslakások, valamint — új feladatként — az állami célcsoportos beruházásban megvalósuló lakások területének előkészítését helyezték. A jövőre épülő lakásokból mintegy 4000-et BUVÁTI-terv alapján hoznak tető alá, s ezeket a főváros huszonkét pontján építik meg. Az új lakások között a többszobásolt dominálnak. Az átlagos alapterület 53 négyzetméter.

A BUVÁTI kollektívája fokozott gondot fordít az új városrészekhez kapcsolódó különböző létesítmények telepítésére, mint a zöldterületek kijelölésére.

A rádióban

Kulturális fórum

Hétfőn este a Kossuth adón a rádió munkatársai fórumot rendeznek kulturális kapcsolatainkról. A meghívott újságírók és a hallgatók kérdéseire Rónai Rudolf, a Kulturális Kapcsolatok Intézetének elnöke, vezető munkatársai, valamint a berlini és párizsi magyar intézetek igazgatói válaszolnak. A kérdéseket telefonon hétfőn 14 órától lehet feltenni az adás végéig a 185-145 és a 186-239-es telefonokon.

Útügyelet éjjel-nappal

Jelzések a megyékből

Jóllehet az időjárás jelenleg talán még nem indokolja az éjjel-nappali ügyeletet — a november, eltekintve egy-két ködös naptól, eddig kedvezett a közúti közlekedésnek —, de most már egyik napról a másikra számolni kell a forgalmat veszélyeztető köddel, a páralecsapódással, a síkossággal és a hóval is. Az ügyeleti szolgálat sorszáma is felszerelt többsé-

gében, URH-s órjárosok csapjai az időjárásról és a meteorológiai jelzéstől függően járják, szükség szerint szórják a részükre kijelölt utakat, s rendszeresen jelentést adnak az útviszonyokról.

Megkezdődött tehát a folyamatos éjjel-nappali ügyelet az ÚTINFORM-nál is, ahol a megyei igazgatóságok jelzései alapján adnak felvilágosítást az országos úthelyzetről.

Karbantartás, ésszerűen

Modern módszer a textilművekben

A tervszerű, megelőző karbantartás, röviden tmk, minden termelő vállalatnál a legfontosabb teendő közé tartozik. Ha helyesen — a névben foglaltaknak megfelelően — végzik, lehetőséget adnak a munkásoknak ahhoz, hogy teljesítsék a tervet, jó minőségű áru kerüljön ki a kezük alól, jól keressenek, s nem utolsósorban: jó kedvvel dolgozzanak. Néhány üzemben e kedvező hatások ellenére sem összpontosítanak a megelőzésre, s beírják a tmk-nak nevezett utólagos javításokkal. Nem tehetik meg viszont ugyanezt a Szegedi Textilművek szövődésében; ott súlyos baj történt, ha nem figyelnek oda kellőképpen a több mint 1200 gép megelőző javítására.

Annál is inkább így van, mivel az 1963-ban vásárolt gépek immár elavultnak te-

kinthetők. Mégis, a gondos tmk hatására, többet és jobban termelnek, mint valaha.

* Régebben sokat vitatták a szövődésben, hogy milyen szempontok alapján, milyen sorrendben vigyék a gépeket a tmk-műhelybe. Vegyük sorra valamennyit, vagy figyeljük külön-külön a jellemzőket és azok alapján rangsoroljuk? Hosszú ideig az első formával próbálkoztak, de kiderült, hogy sok gépet a kívántnál korábban szedtek szét a karbantartók, miközben igen rossz gépekkel alig tudtak dolgozni a szövönök. Jó négy éve új tmk-tervet készítettek a textiles és gépezés szakemberek; meghatározták a kiválasztás modernebb módját. Három jellemzőből következett és következik a sorrend: hány vetülékfonal bevetésére képes a gép óránként, milyen a kelme minősége, végül pedig mennyi alkatrész kell a szövőgéphez? Az így legrosszabbnak ítélt gépek számát a művezetők és a főművezetők naplóba írják. A karbantartók minden kiemelt gép helyére — hat órai munkával — jót tesznek, s a jegyzőkönyv aláírása után műhelyükben folytatják a munkájukat. Száz óra alatt kell egy-egy gépet karbantartaniuk, s következhet a visszazérésük. Küldetésük akkor ér véget, miután a gépet kipróbálták és semmiféle hibát nem tapasztaltak. Munkájukért jóttalást vállalnak. Kár lenne tehát hanyagul dolgozniuk, minthogy akkor újra és újra vissza kellene térniük a szövőcsarnokba. A tmk-

csoport vezetőjének is érdeke a jól végzett munka azáltal, hogy prémiuma a karbantartási író betartásától és a gépek tmk utáni működésétől függ.

* Összehasonlítva a régi és a mostani módszert, megállapítható, hogy utóbbi lehetővé teszi a karbantartási költségekkel való ésszerűbb gazdálkodást is. Az egymás utáni kiválasztások ugyanúgy kivették a termelőmunkából olyan gépeket is, amelyek működése igen kevés pénzt kívánt. Most viszont inkább a költséges gépek javítását tekintik fontosnak. Föltétlenül meg kell említeni a tmk brigádjaiknak igényeket, amelyek a szerény (idén 27 millió forint) fenntartási összegből a lehető legtöbb gépet tartanak karban. Végül még egy-egy összehasonlító adat: a régi szisztéma szerint előbb két és fél évente, majd jó hat és fél évente került sor egy-egy szövőgép karbantartására. Jövőre 260 gép kerül a tmk-műhelybe, az összesnek több mint egyötöde.

* Az okosan végzett karbantartást egyszersmind a Dolgozó hitálatlan munkarendszer alapjának tekintik a textilművek szakemberei. Ennek megfelelően több intézkedéssel próbálják megszüntetni a hibákat. Érdekes például, hogy nem rék (szaknyelven nevezve) kéziraktárt nyitottak a szövődésben. Ott tartják azokat az alkatrészeket, amelyekből a legtöbb fogy. Ezáltal elkerülhető a központi raktár előtti hosszantartó sorbanállás.

Szirák József